

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ
СЕВЕРНАЯ ОСЕТИЯ-АЛАНИЯ

Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение «Средняя
общеобразовательная школа им. Героя Советского Союза К.Е.Ходова».

РАССМОТРЕНО
на заседании МС школы
Председатель МО учителей родного
(осетинского) языка и литературы
Алборова З.Х.
Протокол № 1
от «29» 08 2022г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета
«Осетинский язык »
для 9 класса основного общего образования
на 2022/2023 учебный год.

Составитель:
Учитель родного (осетинского) языка и литературы
Сугарова Фатима Тотурбековна.

Владикавказ, 2022

ИРОН АЕВЗАДЖЫ ПРОГРАММАЕ 5-11 КЪЛАЕСТАЕН

Æмбарынгæнæн фыстæг.

Ахуырадон предмет «Ирон æвзаг»-ы кусæн программае (5-11 кълаестæн) арæзт у ахæм бындурæвæрæг документтæм гæсгæ:

- Федеральный закон от 29.12.12 № 273-ФЗ «Об образовании в Российской Федерации (ред. От 29.12.2017 г.);
- Федеральный государственный образовательный стандарт основного общего образования (в ред. Приказа Минобрнауки РФ от 31.12.2015 № 1577);
- Федеральный государственный образовательный стандарт основного общего образования (в ред. Приказа Минобрнауки РФ от 31.12.2015 № 1578);
- Ирон æвзаджы программае 1-11 кълаестæн (ныффидар æй кодта Цæгат Ирыстон-Аланийы Ахуырад æмæ наукæйы министрад 2017 азы)

Ахуырадон предмет «Ирон æвзаг» скъоладзаутæн зонындзинæдтæ дæтты мадæлон æвзаджы тыххæй, амоны, æвзагæй алыхуызон уавæрты куыд пайда кæнын хъæуы æмæ йæ кæцы хæйттæй, уый; скъоладзау ахуыр кæны ирон культураейы удварнон хъæздэгдынад æмæ литературае, æмзонд у йæ адæмимæ, стæй хайджын кæны æппæт адæмты культурон историон фæлтæрддынадаей.

Предмет «Ирон æвзаг» ахуыр кæныны сæйраг нысанта сты:

- 1) ирон æвзагмæ æмбæлгæ ахаст хъомыл кæнын;

- 2) удварнон-эстетикон хæзна кæй у, уый æмбарын кæнын;
- 3) мадæлон æвзаг ныхас кæныны æмæ ахуырады сæйраг фæрæстæй иу адæймаджы архайды бæлвырд къабæзты зонындзинæдтæ райсыны мадзал кæй у, уый æмбарын.;
- 4) дзургæ æмæ фысгæ ныхасы хуызтæй пайда кæнын, ныхасы этикетæ базонин;
- 5) зонындзинæдтæ æмæ арæхстдзинæдтæй практикон хуызы пайда кæныныл ахуыр кæнын.

Ахуырадон предметы нумæйаг характеристкæ

Ирон æвзаг скъолайы ахуыр кæныны сæрмагонд нысæнттæ сты: скъоладзаутæм коммуникативон, æвзагон, лингвистикон æмæ культурæзонæн компетенцитæ рæзын кæнын.

Амынд нысæнттæ къухы бафтыны тыххæй æххæст кæнын хъæуы ахæм **хæстæ**:

- скъоладзаутæн базонин кæнын, æвзагыл æхсæнады царды цы хæстæ æвæрд ис, цавæр бынат ахсы ирон адæмы царды, цуæмæй хъæздыг у, цавæр сты йæ аивгæнæн мадзæлттæ; бæлвырд зонындзинæдтæ раттын ирон литературон æвзаджы фонетикæ, графикæ, орфоэпии, орфографии, лексикæ, морфемикæ, дзырдарæст, морфологи, синтаксис, пунктуации æмæ стилистикæйæ, стæй, райст зонындзинæдтæй архайды куыд пайдагæнæн ис, уый тыххæй;

- скъоладзауты ныхас рæзын кæнын; хъæздыг сын кæнын сæ дзырдут, раст аразын сæ ныхасы грамматикон сконд, архайын, цæмæй базоний литературон æвзаджы нормæтæ, зоной æмæ арæхсой алыхуызон коммуникативон уавæрты дзургæ æмæ фысгæ ныхасæй раст æмæ уæгъдибарæй пайда кæнын;

- амонин æмæ хуыздæр кæнын орфографион æмæ пунктуацион арæхстдзинæдтæ æмæ фæлтæрддзинæдтæ;

- хи ныхасы арæстмæ хъус дарын.

- æххуысгæнæг литературæйæ, Интернетæй æрмæг исын.

**Ирон æвзаджы программæ базоныны удгоймагон, метапредметон,
предметон фæстиуджытæ**

Удгоймагон фæстиуджытæ:

- ирон æвзаг национ культурæйы хæзнатæй кæй у, уый æмбарын.
- мадæлон æвзагæн аргъ кæнын зонын;
- дзырдурат хъæздыг кæнын, хъуыдытæ æмæ æнкъарæнтæ раст æвдисынмæ арæхсын, хи ныхасæн раст аргъ кæнын.

Метапредметон фæстиуджытæ:

1. Ныхасы архайды æппæт хуызтæ зонын

Хъусын æмæ кæсын

- тексты темæ æмæ йæ сæйраг хъуыды, стиль бæрæг кæнын;
- кæсыны алы хуызтæ зонын;
- тексты хъæугæ хъусынгæнинаг агурын;
- ныхасы хуыз иртасын;

- нывтæм гæсгæ диалогтæ хъуыды кæнын»
- диалог аразынмæ арæхсын;
- хи хъуыдытæ раст аразынмæ арæхсын;
- монолоджы æмæ диалоджы алы хуызтæ зонын;
- ныхасы этикеты нормæтæ зонын;
- хъусынгæнинаг, реферат, доклад кæнынмæ арæхсын;

Предметон фæстиуджытæ:

1. зонын æвзаджы сæйраг функцитæ;
2. æмбарын мадæлон æвзаджы бынат ирон гуманитарон наукæты æмæ ахуырады;
3. базонын лингвистикæйы сæйраг æмбарынæдтæ
4. зонын ирон æвзаджы лексикæ æмæ фразеологийы сæйраг стилистикон фæрæзтæ
5. дзырдæн алыхуызон æвзæрст кæнын (фонетикон, морфемон, морфологион);
6. лексикон æмæ грамматикон синонимтæй пайда кæнын;

Курс «Ирон æвзаг»-ы бынат ахуырадон пъланы

Ахуырадон пъланмæ гæсгæ 5 къласæй 9 къласы онг къуыри сахæттæ ирон æвзагæй ис 1,5 урочы, ома 51 сахаты, 10-11 кълæсты – 1 сахат, æдæппæт 34 сахаты.

Курсы мидис

Коммуникативон компетенци æвзæрынгæнæг мидис

Ныхас

Ныхасы æмбарынад. Ныхасы ситуации. Дзургæ æмæ фысгæ ныхас. Диалогон æмæ монологон ныхас.

Ныхасы архайды хуызтæ: кæсын, хъусын, дзурын, фыссын. Ныхасы арæзт: экспозиции, бабаст, архайды цыд, кульминации, райхæлд, кæрон.

Ныхасы хуызтæ.

Текст

Тексты æмбарынад, йæ сæйраг миниуджытæ. Тексты темæ, сæйраг хъуыды, микротемæ. Тексты структурæ. Тексты хæйтты æмæ хъуыдыйæдты бастдзинады мадзæлттæ æмæ хуызтæ.

Абзац куыд тексты композицион-стилистикон дихкæнынады фæрæз.

Вазыгджын синтаксисон æнæхъæн, йæ арæзт æмæ семантикæ. Хъуыдыйæдтæ бæттыны лексикон-грамматикон фæрæзтæ вазыгджын синтаксисон æнæхъæны. Параллелон æмæ цæгон бастдзинæдтæ.

Тексты пълан æмæ тезистæ куыд йæ информацион рацарæзты хуыз.

Æвзаджы функционалон хуызтæ.

Дзургæ ныхас, официалон-хъуыддагон, наукон, аивадон литературæйы æвзаг, публицистикон. Сæ лексикон, морфологион, синтаксисон миниуджытæ.

Стильты сæйраг жанртæ.

Литературон æвзаг. Литературон æвзаджы номæтæ.

Æвзаджы аивадон-нывгæнæн мадзæлттæ. Троптæ: эпитет, абарст, метафорæ, олицетворении, перифразæ, аллегории. Стилистикон фигурæтæ: антитезæ, параллелизм, градаци.

Æвзагзонынадон компетенци æвзарынгæнæг мидис

Æвзаджы тыххæй иумæйаг зонындзинæдтæ

Ирон æвзаг – ирон адæмы национ æвзаг;

Иумæйаг æмбарынад æвзагты хæстæгдзинады тыххæй. Ирон æвзаджы бынат иннæ æвзагты ‘хсæн. Ирон æвзаджы диалекттæ æмæ ныхасыздæхтытæ. Литературон æвзаг, диалект, ныхасывздæхт. Ироен æвзаджы рæзт.

Ирон æвзаджы сæйраг аивгæнæн мадзæлттæ.

Ирон æвзагзонынады историйæ. Ирон æвзагзонынады зынгæ ахуыргæндтæ.

Фонетикæ æмæ орфоэпи

Фонетикæ куыд æвзагзонынады хай. Хъæлæсонты системæ. Тыхджын æмæ лæмæгъ хъæлæсонтæ ирон æмæ дыгурон æвзагты. Хъæлæсонты ИВД ныхасы. Æмхъæлæсонты системæ. Уæнг. Цавд. Акцентуалон къордтæ.

Орфоэпийы тыххæй æмбарынад. Ирон æвзаджы орфоэпион номрæ. Æмхъæлæсон мыртæ **дз, ц, з, с**-йы Растдзурынад ирон литературон æмæ дыгурон литературон æвзагты. Уырыссаг æмхъæлæсонтæ æмæ хъæлæсонты растдзурынад æрбайсгæ дзырдты.

Хъæлæсон æмæ æмхъæлæсон мырты ивддзинæдтæ.

Фонетикон æвзæрст.

Графикаæ.

Графикаæ куыд æвзагзонынады хай. Мыртæ æмæ дамгъæты бастдзинад. Дыууæ нысанæй амынд мыртæ.

Морфемикæ æмæ дзырдарæст.

Морфемикæ куыд æвзагзонынады хай. Морфемæ куыд дзырды тæккæ къадæр нысаниуæгджын хай. Морфемæты хуызтæ. Дзырдарæст æмæ формæараæст морфемæтæ. РазÆфтуан, фæсæфтуан куыд дзырдарæст морфемæтæ. Уидаг. Æмуидагон дзырдтæ. Мырты ивынад уидаджы. Дзырдтæ аразыны хуызтæ. Бындур æмæ кæрон. Афтид кæрон. Уидаг, разæфтуан, фæсæфтуан æмæ кæроны хæстæ дзырды мидæг. Дзырдты морфемон æвзæрст.

Лексикологи æмæ фразеологи

Лексикологи куыд æвзагзонынады хай. Дзырд – лексикайы иуæг. Дзырды лексикон нысаниуæг. Иунысаниуæгон дзырдтæ. Дзырдбы бирæнысаниуæгад. Дзырды комкоммæ æмæ ахæсгæ нысаниуæг. Дзырдты Тематикон къордтæ. Æмбарынгæнæн дзырдтуат.

Синонимтæ. Антонимтæ. Омонимтæ.

Ирон æвзаджы лексикæ йæ равзæрдмæ гæсгæ. Æппæтадæмон дзырдтæ. Бындурон ирон дзырдтæ. Æндæр æвзæгтæй æрбайскæгæ дзырдтæ. Ирон æвзаджы историон-этимологион дзырдуат.

Активон æмæ пассивон лексикæ. Диалектизмтæ. Профессионализмтæ. Архаизмтæ. Историзмтæ. Неологизмтæ.

Дзырды лексикон æвзæрст.

Фразеологи куыд æвзагзонынады хай. Фразеологион дзырdbæстытæ. Фразеологион синонимтæ, антонимтæ æмæ омонимтæ.

Фразеологион дзырдтæ.

Морфологи

Морфологи куыд грамматикæйы хай. Ныхасы хæйттæ куыд дзырдтæ лексикон-грамматикон хуызтæ.. Ныхасы хæйтты системæ ирон æвзаджы. Сæрмагонд ныхасы хæйттæ. Номдары, миногоны, нымæцонны, номивæджы мивдисæджы, фæрсдзырды иумæйаг грамматикон нысаниуæг, морфологион æмæ синтаксисон миниуджытæ. Миногоми æмæ фæрссагми куыд мивдисæджы номон формæтæ. Ныхасы хæйтты хицæндзинæдтæ дыгурон литературон æвзаджы.

Æххуысгæнæн ныхасы хæйттæ. Сæ хуызтæ нысаниуæгмæ гæсгæ, арæзтмæ гæсгæ, синтаксисон функцитæм гæсгæ.

Æвастхæртæ æмæ мырфæзмæн дзырдтæ.

Алыхуызон ныхасы хæйтты омоними. Ныхасы хæйтты субстантиваци.

Синтаксис

Синтаксис куыд грамматикæйы хай. Дзырдбаст æмæ хъуыдыйад куыд синтаксисы иуæгтæ.

Дзырдбаст. Дзырдбасты хуызтæ. Сæйраг æмæ дæлбар дзырдтæ дзырдбасты мидæг. Синтаксисон бастдзинады хуызтæ дзырдбасты мидæг. Дзырдбасты хæйтты æхсæн ахастытæ.

Хъуыдыйады хуызтæ сæ загъды нысанмæ æмæ эмоционалон ахуырстмæ гæсгæ. Хъуыдыйады грамматикон бындур. Хъуыдыйады сæйраг æмæ фæрссаг уæнгтæ, сæ загъды хуызтæ. Зæгъинаджы хуызтæ.

Хуымæтæг хъуыдыйæдты структурон хуызтæ: дывæрсыг æмæ иувæрсыг, цыбыр æмæ даргъ, æххæст æмæ æнæххæст.

Иувæрсыг хъуыдыйæдты хуызтæ. Мивдисæгон æмæ номон иувæрсыг хъуыдыйæдтæ.

Вазыгджынгонд хъуыдыйæдтæ Хъуыдыйады æмхуызон уæнгтæ, иртæстгонд уæнгтæ., сидæн, бавæргæ æмæ бахæсгæ арæзтытæ.

Вазыгджын хъуыдыйæдты классификации. Вазыгджын хъуыдыйады хæйтты æхсæн синтаксисон ахастдзинадтæ. æвдисыны мадзæлттæ. Бæттæгджын вазыгджын хъуыдыйæдтæ: бабæтгæвазыгджын, домгæвазвыгджын. Æнæбæттæг вазыгджын хъуыдыйæдтæ. Бирæхайон вазыгджын хъуыдыйæдтæ.

Комкоммæ æмæ фæрссаг ныхас.

Растфыссынад æмæ пунктуаци

Орфографи куыд раст фыссыны æгъдæутты системæ. Орфограммæйы æмбарынад.

Хъæлæсонтæ æмæ æмхъæлæсонты растфыссынад морфемæты мидæг.

Дзырдтæ иумæ, дефисимæ æмæ хицæнæй фыссыны æгъдæуттæ. Стыр æмæ чысыл дамгъæйы фыссыны æгъдæуттæ. Дзырдтæ иу рæнхъæй иннæмæ хæссын. Орфографион дзырдут.

Орфографион æвзæрст.

Пунктуацийы æмбарынад. Æрхæцæн нысæнттæ æмæ сæ функцитæ.

Æрхæцæн нысæнттæ хъуыдыйады кæрон.

Æрхæцæн нысæнттæ хуымæтæг æмæ æнæвазыгджынгонд хъуыдыйады.

Æрхæцæн нысæнттæ хуымæтæг вазыгджынгонд хъуыдыйады.

Æрхæцæн нысæнттæ вазыгджыг хъуыдыйады: бабæтгæвазыгджын, домгæвазыгджын, æнæбæттæг вазыгджын хъуыдыйады.

Æрхæцæн нысæнттæ вазыгджын хъуыдыйады бастдзинады цалдæр хуызимæ.

Æрхæцæн нысæнттæ комкоммæ ныхасы, цитатаимæ ныхасы, диалоджы.

Æрхæцæн нысæнтты фембæлд.

Социокультурон компетенци æвзæрынгæнæг мидис

Æхсæнад æмæ цардыуаг. Бинонты цардыуаг. Ирон æгъдæуттæ. Хистæр æмæ кæстæр, уазæг æмæ фысымы 'хсæн ахастытæ, хи дарыны уаг. Улæфты рæстæг. Ирон бæрæгбонтæ. Удварны хæзнатæ. Райгуыврæн бæстæ. Адæймаг æмæ æхсæнадон цард. Æфсæддон намыс. Æндæр бæстæты цард. Ирыстоны рагон историйы цаутæ.

Ирыстоны баиу Уæрæсеимæ. Ирыстоны паддзахадон арæзт æмæ нысæнттæ. Республикæйы социалон-экономикон уавæр.

Æрдз. Нæ алыварс дуне. Адæймаг æмæ æрдз. Афæдзы афонтæ. Космосон тыгъдад. Æрдзы фæзындтæ. Æрдз æмæ адæймаг. Зайæгойты дуне. Ирыстоны хæхтæ æмæ цæугæдæттæ. Ирыстоны кæмттæ. Уæрæсе, Кавказ æмæ æндæр бæстæты æрдзы хъæздыгдзинæдтæ. Зæххы къори. Адæймаг æмæ космос. Галактикæйы арæзт.

Ахуырад æмæ фæллой. Ахуыры фыццаг бон. Каникултæ алы рæтты æмæ бæстæты. Ахуыргæнæн чиныг. Боны фæтк. Скъолайы чиныгдон. Скъолайы бæрæгбонтæ. Зындгонд ахуыргæндтæ. Наукæ æмæ ахуырад. Фæллойы ахадындынад адæймаджы царды. Алыхуызон дæсныйæдтæ. Скъоладзауты æхсæнадон куыст. Ирон литературон æвзаджы равзæрд. Хосгæнæн кæрдæджытæ. Ахуырад Уæрæсейы æмæ æндæр бæстæты. Антиконтæ æмæ астаукаг æнусты ахуыргæндтæ Зæххы тыххæй. Антиконтæ ахуыргæндтæ космосы тыххæй. Дунейы адæмты æвзæгтæ. Ирон æвзагзонынады историйæ.

Культурæ. Æвзаг æмæ културæ. Мадæлон æвзаг. Уырыссаг æвзаг. Ирон æмæ дунейы адæмты културæ. Ныхасы этикет. Ирон адæмы дзургæ сфæлдыстады уацмыстæ. Ирыстоны цытджын лæгтæ. Уæрæсейы хъæбатыртæ. Адæймаджы удварны миниуджытæ. Къостайы цард æмæ сфæлдыстад. Царциаты диссæгтæ. Ирыстоны рагон цардæй. Адæмон-поэтиконтæ сфæлдыстад. Нарты кадджытæ – ирон адæймаджы удварны кодекс. Фыдыбæстæйы Стыр хæсты æфсæддон разамонджытæ æмæ хуымæтæг салдæттæ. Фыдыбæстæйы стыр хæсты цыртдзæвæнтæ Ирыстоны. Ирон адæмы æгъдæуттæ. Курдиат æмæ аивады тых. Ирыстоны историонтæ цыртдзæвæнтæ.

Мадаелон æвзаг. Спорт æмæ олимпиаг хъæзтытæ. Зындгонд ирыстойнаг спортсментæ. Спорт æмæ физкультурæйы ахадындзинад царды.

Ныхасы культурæ. Ирон национ культурæ: нывкæнынад, музыкалон аивад, киноаивад. Ирыстоны намысы лæгтæ. Дунейы адæмты музыкалон культурæ. Нырыккон музыкайы стильтæ. Зындгонд музыканттæ æмæ музыкалон къордтæ.

Тематикон пълан ахуырадон предмет «Ирон æвзаг»-æй 9 къл. (къуыри 1,5 сах., æдæппæтæй - 51 сах., уыдонæй 4 сах – контролон къуыстытæ)

Кусæн программæ цæттæгонд у Республикæ Цæгат Ирыстон-Аланийы ахуырад æмæ наукайы Министрады уынаффæмæ гæсгæ фидаргонд программæйы бындурыл (Ирон æвзаджы программæ 1-11 кълæстæн. – Дзæуджыхъæу: СЕМ, 2021.-114 ф.).

Къæлиндарон-тематикон пъланы бæрæггонд æрцыдысты канд æвзаджы темæтæ нæ, фæлæ ныхасы темæтæ дæр, 6-æм къласы ирон æвзаджы чиныджы къуд лæвæрд сты, афтæмæй (Ирон æвзаг: ахуыргæнæн чиныг / Кокайты Л. - Дзæуджыхъæу: СЕМ, 2021)

Урочы номыр	Темæ	Урочы мидис	Скъоладзауты архайды хуызты характеристика
5 – 8-æм кълæсты синтаксисы тыххæй рацыд æрмæг зæрдыл æрлæууын кæнын (5 сах.)			
1-2.	Дзырдбасты хуызтæ	Дзырдбаст. Сæйраг æмæ дæлбар дзырдтæ. Дзырдбæстыты хуызтæ арæзтмæ гæсгæ. Дзырдбасты хæйтты æхсæн бастдзинады хуызтæ. дзырдбасты хæйтты æхсæн ахастытæ.	Дзырдбаст æмæ хъуыдыйад кæрæдзийæ иртасын. Дзырдбасты грамматикон нысаниуæг зонин. Дзырдбæстыты хуызтæ сæйраг дзырдмæ гæсгæ бæрæг кæнын. Схемæмæ гæсгæ дзырдбæстытæ аразын. Хуызæгмæ гæсгæ дзырдбæстытæ æвзарын.
		<i>Ныхасы рæст</i> Ирон æвзаг. Скъуыддзаг Хъодзаты Ё. сæмдзæвгæйсе. Æлдаттаты В. текст «Æрдзон хæс».	Хи хъуыдытæ зæгъын æвзаджы тыххæй. Тексты сæргондмæ гæсгæ бæрæг кæнын, ныхас дзы цæуыл цæудзæнис, уый. Дзуапп раттын фæрстытæн. Æмдзæвгæйы темæйыл диалог саразын. Иумæйаг хатдзæгтæ кæнын. Мадæлон æвзаджы тыххæй цыбыр нывæцæн фыссын. Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы æмбисæндтæй пайда кæнын.
3	Хуымæтæг хъуыдыйад	Иувæрсыг хъуыдыйæдты æмбарынад. Сæ мидисон æмæ структурон миниуджытæ. Иувæрсыг, дывæрсыг æмæ æнæххæст хъуыдыйæдты абарст.	Дзырдбаст æмæ хъуыдыйады амахастытæ зонин. Хъуыдыйадаы дзырдбæстытæ фыссын. Хъуыдыйæдтæ æвзарын хъуыдыйады уæнгтæм гæсгæ. Хуымæтæг хъуыдыйады хуызтæ зонин. Иувæрсыг æмæ дывæрсыг хъуыдыйæдтæ кæрæдзийæ хицæн кæнын. Текст фыссын, хъæугæ дзырдтæ дзы æвæргæйæ. Иувæрсыг хъуыдыйæдты хуыз бæрæг кæнын.
		<i>Ныхасы рæст</i> Ирон æвзаг Зындгонд ахуыргæндты æмæ фысджыты ныхæстæ мадæлон æвзаджы тыххæй Айларты И. текстæй скъуыддзаг. Дзасохты М. сæмдзæвгæ «Мадæлон æвзаг»	Мадæлон æвзагмæ ахаст æвдисын. Текстты мидисмæ гæсгæ хи хъуыдытæ зæгъын. Тексты хъæугæ информации агурын. Зынаембарæн дзырдты нысаниуджытæ контекстмæ гæсгæ бæрæг кæнын.

4	Хъуыдыйæдтæ сидæнтæ æмæ бавæргæ дзырдтимæ	Хъуыдыйæдтæ сидæнтæ æмæ бавæргæ дзырдтимæ Хуымæтæг хъуыдыйад. Хъуыдыйады уæнгтæ.	Хъуыдыйад вазыгджын кæныны мадзæлттæ зонын. Бавæргæ арæзтыты хуызтæ бæрæг кæнын. Бавæргæ арæзтытимæ хъуыдыйæдты пунктуацион анализ кæнын. Хуымæтæг хъуыдыйæдты миниуджытæ бæрæг кæнын (загъды нысанмæ гæсгæ, грамматикон бындурæ уæнгты нымæцмæ гæсгæ æ.а.д.) Фыссын хъуыдыйæдтæ сидæнтæ æмæ бавæргæ дзырдтимæ.
		Ныхасы рæст Райгуырæн бæстæ. Плиты Х. æмдзæвгæйæ скъуыддзаг Скъуыддзаг ирон таурæгъæй.	Тексты сæйраг хъуыды æвдисæг хъуыдыйад амонын. Æмдзæвгæйæ мидис æвзарын. Темæмæ гæсгæ хи хъуыдытæ фысгæйæ равдисын. Хъуыдыйæдтæ æххæст кæнын.
5	Хъуыдыйады æмхуызон уæнгтæ	Бæттæгтæ æмхуызон уæнгтимæ. Æрхæцæн нысæнттæ æмхуызон уæнгтимæ. Иугæнæг дзырдтæ, сæ бынат хъуыдыйады æмæ æрхæцæн нысæнттæ иугæнæг дзырдтимæ.	Хъуыдыйæдты æмхуызон уæнгтæ агурын. Æмхуызон уæнгты бастдинады фæрæзтæ бæрæг кæнын. Синтаксисон æмхуызонады уавæртæ зонын. Æмхуызон æмæ алыхуызон бæрæггæнæнтæ кæрæдзийæ хицæн кæнын. Вазыгджынгонд хъуыдыйæдты æрхæцæн нысæнттæ раст æвæрын.
		Ныхасы рæст Райгуырæн бæстæ. Скъуыддзаг ирон таурæгъæй.	Таурæгъы темæ æмæ идейæ бæрæг кæнын. Таурæгъы темæйыл нихас кæнын. Таурæгъы мидисмæ хи цæстæнгас æмбарын кæнын.
Вазыгджын хъуыдыйад. Бæттæгджын вазыгджын хъуыдыйæдтæ. Бабæттæгвазыгджын хъуыдыйад. (6 сах.)			
6.	Вазыгджын хъуыдыйад	Вазыгджын æмæ хуымæтæг хъуыдыйæдты иумæйаг æмæ хицæн миниуджытæ.	Хъуыдыйæдты грамматикон бындуртæ бæрæг кæнын. Хуымæтæг æмæ вазыгджын хъуыдыйæдтæ арæмных кæнын. Хуымæтæг æмæ вазыгджын хъуыдыйæдты структурон схематæ аразын.
		Фæлхат кæнын. Хуымæтæг хъуыдыйад. Миногон.	Хуымæтæг хъуыдыйады синтаксисон анализ кæнын. Миногоны категориалон миниуджытæ фæлхат кæнын. Тексты миногонтæ арын, сæ стилистикон функцитæ сын бæрæг кæнын.
		Ныхасы рæст. Ирыстон. Ирон таурæгъ «Рагон мæсыг»	Тексты мидис нывимæ барын. Нывы æрфыст (дзургæйæ) кæнын. Тексты мидис æмбарын, хи ныхæстæй йæ дзурын.
7	Вазыгджын хъуыдыйæдты арæзт	Вазыгджын хъуыдыйæдты арæзты хийсæндзинæдтæ.	Зонын вазыгджын хъуыдыйæдты æмбарынад. Тексты агурын вазыгджын хъуыдыйæдтæ. Вазыгджын хъуыдыйæдты арæзт бæрæг кæнын. Вазыгджын хъуыдыйæдтæй хуымæтæг хъуыдыйæдтæ аразын.
		Фæлхат кæнын. Хуымæтæг хъуыдыйад. Ныхасы хæйттæ	Мивдисджыты дзырдарæзты тыххæй дзурын. Мивдисджыты растфыссынад æмбарын кæнын. Хицæн дзырдтæй

			хъуыдыйæдтæ аразын. Хъуыдыйады уæнгты ныхасыхайон миниуджытæ амонын.
		<i>Ныхасы рæст.</i> Ирыстон. Баситы М. æмдзæвгæйæ скъуыддзаг	Амынд темæмæ гæсгæ чысыл радзырд фыссын. Æмдзæвгæйы лингвостилистикон æвзæрст кæнын.
8	Бабæтгæвазыгджын хъуыдыйæдты бастдзинады хуызтæ	Бабæтгæвазыгджын хъуыдыйады æмбарынад. Бабæтгæвазыгджын хъуыдыйады хайтты бастдзинады фæрæзтæ.	Бабæтгæвазыгджын хъуыдыйады æмбарынад аразын. Бабæтгæвазыгджын хъуыдыйады хайтты бастдзинады фæрæзтæ бæрæг кæнын. Раиртæст хи дæнцæгтæй æххæст кæнын. Хъæугæ æрхæцæн нысæнттæ æвæрын æмæ сæ æмбарын кæнын. Бабæтгæвазыгджын хъуыдыйæдтæ къордтыл дих кæнын зонын: 1) дихон бæттæгтимæ; 2) ныхмæвæрды бæттæгтимæ; 3) иугæнæг бæттæгтимæ.
		<i>Фæлхат кæнын.</i> Бæттæгтæ хъуыдыйады æмхуызон уæнгтимæ.	Хуымæтæг хъуыдыйæдтæй вазыгджын хъуыдыйæдтæ аразын. Бабæтгæвазыгджын хъуыдыйады пунктуацион схемæ аразын.
		<i>Ныхасы рæст.</i> Ирыстон. Ирыстоны картæ. Тексттæй скъуыддзæгтæ.	Пъланмæ гæсгæ радзырд фыссын. Текстты мидис æвзарын. Текстты хъæугæ информаци агурын.
9.	Бабæтгæвазыгджын хъуыдыйад	Бабæтгæвазыгджын хъуыдыйады хайтты æхсæн ахастытæ. Æрхæцæн нысæнттæ бабæтгæвазыгджын хъуыдыйады.	Вазыгджын хъуыдыйæдты хуызтæ бæрæг кæнын . Хъуыдыйæдтæ схемæмæ гæсгæ æвзарын. Хъуыдыйады æмхуызон уæнгтæ вазыгджын хъуыдыйады хайцттæй хицæн кæнын. Лæвæрд бæттæгæй пайда кæнгæйæ, вазыгджын хъуыдыйад æмæ вазыгджынгонд хуымæтæг хъуыдыйад аразын. Бабæтгæвазыгджын хъуыдыйады хайтты бастдзинады фæрæзтæ зонын.
		<i>Фæлхат кæнын.</i> Хъуыдыйад бавæргæ дзырдимæ. Хъуыдыйæдтæ сидæнтимæ. Хъæрон хъуыдыйæдтæ.	Хъуыдыйад вазыгджын кæныны фæрæзтæ ныффидар кæнынæн фæлтæрæнтæ æххæст кæнын. Хъуыдыйады синтаксисон анализ кæнын.
		<i>Ныхасы рæст.</i> Ирыстоны сæрдз. Тексты скъуыддзаг Гæдиаты Ц. гæсгæ	Текстæн сæргонд хъуыды кæнын. Тексты мидисмæ фæрстытæ дæтгæйæ, хатдзæг кæнын. Тексты мидис хи ныхæстæй дзырын, æууæлæвдисæг дзырдтæй пайда кæнгæйæ.
Домгæвазыгджын хъуыдыйад (18 сах.)			
10	Домгæвазыгджын хъуыдыйад. Сæйраг æмæ уæлæмхæст хъуыдыйæдтæ	Домгæвазыгджын хъуыдыйад. Бастдзинады фæрæзтæ домгæвазыгджын хъуыдыйады.	Домгæвазыгджын хъуыдыйады тыххæй раиртæст кæсын æмæ æмбарын. Раиртæстæн анализ кæнын. Домгæвазыгджын хъуыдыйад бабæтгæвазыгджын хъуыдыйадимæ барын, хицæндзинадтæ уынын. Домгæвазыгджын хъуыдыйады хайтты хæхсæн бастдзинады фæрæзтæ амонын. Тексты домгæвазыгджын хъуыдыйæдтæ агурын , сæйраг æмæ

			уәләмхәст хъуыдыйәдтә дзы амонь. Сәйраг әмә уәләмхәст хъуыдыйәдтә бәрәг кәнын.
		<i>Фәлхат кәнын.</i> Синонимтә.	Синонимты миниуджытә фәлхат кәнын. Дзырдтә әмә дзырбәстытә синонимтәй ивын.
		<i>Ныхасы рәст.</i> Афәлгәст афәдзы афонтыл. Фәззәг. «Фәззәдҗы райдайән» (Дзасохты М.)	Тексты мидис сөвзәргәйә, дзуапп дәттын фәрстытәен, бәрәг кәнын дзырд дзы цауыл цауы, уый. Әрдзы әрфысты хицәндзинаәдтә бәрәг кәнын, әвдисын хи ахаст әрдзон фәзындтәм.
11.	Бәттәгтә әмә бәттәг дзырдтә домгәвазыгджын хъуыдыйады	Бәттәгтә әмә бәттәг дзырдтә домгәвазыгджын хъуыдыйады амонь.	Домгәвазыгджын хъуыдыйәдты сәйраг әмә уәләмхәст хъуыдыйәдтә амонь. Домгәвазыгджын хъуыдыйәдты бәттәгтә әмә бәттәг дзырдтә амонь. Бәттәг бәттәг дзырдәй хицән кәнын. Домгә- әмә бабәттәвазыгджын хъуыдыйәдты мидис әмә структура абарын.
		<i>Фәлхат кәнын</i> Әрхәцән нысәнттә вазыгджын хъуыдыйады Дзырды фонетикон сөвзәрст	Әрхәцән нысәнтты әвәрд әмбарын кәнын. Әрхәцән нысәнттә әвәрыны әгьдәуттә зонь. Дзырдтә мырон-дамгьон әвзәрст кәнын.
		<i>Ныхасы рәст.</i> Фәззәг. Тексттәй скъуыддзәгтә.	Әмбарын кәнын әмбисәндты хъуыды. Әрдзон уавәрты тыххәй дзурын зонь.
12.	Уәләмхәст хъуыдыйады бынат. Әрхәцән нысәнттә домгәвазыгджын хъуыдыйады	Уәләмхәст хъуыдыйәдты бынат, сә хуызтә. Синтаксисон бастдзинады фәрәзтә домгәвазыгджын хъуыдыйады.	Раиртәст кәсын әмә йә әвзарын. Тексты домгәвазыгджын хъуыдыйәдтә агурын, уәләмхәст хәйтә амонь. Хуымәтәг хъуыдыйәдтәй аразын домгәвазыгджын хъуыдыйәдтә алыхуызон уәләмхәст хәйттимә. Схемәмә гәсгә домгәвазыгджын хъуыдыйад әвзарын. Хъуыдыйәдтән графикон схемәтә аразын. Дзургә әмә фысгә нихасы домгәвазыгджын хъуыдыйәдтәй пайда кәнын.
		<i>Фәлхат кәнын.</i> Мивдисәг. Номдар.	Мивдисдҗыты грамматикон формәтә бәрәг кәнын. Номдарты орфограммәтә әмбарын кәнын.
		<i>Ныхасы рәст.</i> Зымәг. «Зымәг» (Дзесты К.)	Әрдзы әрфыст куыд уацмысы хъуыды әвдисыны мадзал әмбарын. Тексты амынд грамматикон фәзындтә агурын. Әрхәцән нысәнтты әвәрд әмбарын кәнын.
13	Уәләмхәст хъуыдыйады хуызтә	Уәләмхәст хъуыдыйады хуызтә. Синтаксисон бастдзинады фәрәзтә домгәвазыгджын хъуыдыйады.	Уәләмхәст хъуыдыйәдты хуызтимә зонгә кәнын. Сәйраг әмә уәләмхәст хәйтты ахастытә әмә бастдзинад әмбарын. Уәләмхәст хай хицән кәнын зонь. Хъуыдыйәдтә дардәр хәццә кәнын. Схемәмә гәсгә домгәвазыгджын хъуыдыйәдтә аразын. Бирәстәлфыгты бәсты хъәугә мивдисдҗытә әвәрын.

		<i>Фæлхат кæнын.</i> Æрхæцæн нысæнттæ æмхуызон уæнгтимæ. Вазыгджын хъуыдыйад, йæ арæзт	Текстæй фыссын вазыгджын хъуыдыйæдтæ, æмбарын сын сæ арæзт, æрхæцæн нысæнтты æвæрд.
		<i>Ныхасы рæст.</i> Уалдзæг. «Уалдзыгон нывтæ» (Мамсыраты Д.) Айларты Ч. æмдзæвгæйæ скъуыддзаг.	Æмдзæвгæйы мидис æвзарын. Аивадон-нывæфтыд мадзæлттæ бæрæг кæнын. Æмбисæндты мидис æвзарын æмæ раст хатдзæгтæ скæнын.
14.	Æмбарынгæнæн уæлæмхæст хъуыдыйæдтæ	Æмбарынгæнæн уæлæмхæст хъуыдыйæдты æмбарынад. Бæттæгтæ æмæ бæттæг дзырдтæ æмбарынгæнæн уæлæмхæст хæйтты. Æмахастон (æмбарынгæнинаг) дзырдтæ сæйраг хъуыдыйæдты.	Раиртæст кæсын æмæ æвзарын. Тексты домгæвазыгджын хъуыдыйæдтæ æмбарынгæнæн уæлæмхæст хъуыдыйæдтимæ агурын. Бæрæг кæнын сæ бастдинады фæрæзтæ (бæттæгтæ, бæттæг дзырдтæ, æмбарынгæнинаг дзырдтæ). Хъуыдыйæдты æрхæцæн нысæнттæ раст æвæрын. Амонын уæлæмхæст хæйтты хуызтæ. Хъуыдыйæдты æвæрын хъæугæ æрхæцæн нысæнттæ.
		<i>Фæлхат кæнын.</i> Ныхасы хæйттæ. Вазыгджын хъуыдыйад. Хъуыдыйады уæнгтæ.	Ныхасы хæйтты синтаксисон функцитæ бæрæг кæнын. Агурын вазыгджын хъуыдыйæдтæ, æмбарын сын кæнын сæ арæзт.
		<i>Ныхасы рæст</i> Сæрд. Мамсыраты Д. текстæй скъуыддзаг.	Текстæн йæ мидисмæ гæсгæ сæргонд хъуыды кæнын. Фыссын цыбыр сочинени темæйыл «Æрдз – нæ ныййарæг».
15	Бæрæггæнæн уæлæмхæст хъуыдыйæдтæ	Бæрæггæнæн уæлæмхæст хъуыдыйæдты æмбарынад. Бæттæгтæ æмæ бæттæг дзырдтæ бæрæггæнæн уæлæмхæст хъуыдыйæдты. Æмахастон (æмбарынгæнинаг) дзырдтæ сæйраг хъуыдыйæдты.	Бæрæггæнæн уæлæмхæст хъуыдыйады æмбарынад ахуыр кæнын. Тексты домгæвазыгджын хъуыдыйæдтæ бæрæггæнæн уæлæмхæст хаймæ агурын. Бæрæггæнæн уæлæмхæст хайы бастдинады фæрæзтæ амонын. Хуызæгмæ гæсгæ бæрæггæнæн уæлæмхæст хъуыдыйæдтимæ домгæвазыгджын хъуыдыйæдтæ аразын. Вазыгджын хъуыдыйæдты æрхæцæн нысæнттæ æвæрын зонын.
		<i>Фæлхат кæнын.</i> Вазыгджын хъуыдыйад.	Дæнцæгты фæрцы бабæттæвазыгджын хъуыдыйады æмбарынад дæттын.
		<i>Ныхасы рæст.</i> Цæрæгойтæ. Радзырд «Арс» (Хъесаты В.)	Æмбисæндты мидис æмбарын кæнын. Нывмæ гæсгæ хъуыды кæнын æмæ фыссын чысыл радзырдтæ. Пайда кæнын æмбарынгæнæн уæлæмхæст æмæ бæрæггæнæн уæлæмхæст хъуыдыйæдтæй.
16.	Контролон куыст		
17.	Домгæвазыгджын хъуыдыйæдтæ фадатон уæлæмхæст хæйттимæ. Бынаты уæлæмхæст хъуыдыйæдтæ	Домгæвазыгджын хъуыдыйæдтæ фадатон уæлæмхæст хæйттимæ. Бынаты уæлæмхæст хъуыдыйæдты æмбарынад.	Уæлæмхæст хъуыдыйæдты миниуджытæ бæрæг кæнын. Домгæвазыгджын хъуыдыйады хæйтты ахастытæ æмæ бастдинады фæрæзтæ иртасын. Бæрæг кæнын уæлæмхæст хъуыдыйæдты хуыз, зонын, цавæр фæрстытæн дзуапп дæттынц. Иртасын æмбарынгæнæн дзырдтæ.
		<i>Фæлхат кæнын.</i> Фадатон дзырдтæ.	Фадатон дзырдты хуызтæ бæрæг кæнын. Фадатон дзырдтæм хъæугæ фæрстытæ дæттын. Хъуыдыйады синтаксисон æвзæрст кæнын.
		<i>Ныхасы рæст.</i> Цæрæгойтæ.	Цæрæгойты тыххæй дзурын, хи фæлтæрддинадæй пайда кæнгæйæ. Тексты мидисмæ гæсгæ фæрстытæн дзуапп дæттын.

		Радзырд «Фыйсѳуттѳ» (Гѳедиаты С.) «Хѳулон уарѳт» (Мамсыраты М.)	Тексты мидисмѳ хѳ ахаст ѳвдисын.
18.	Афоны уѳлѳмхѳст хѳуыдыйѳдтѳ	Афоны уѳлѳмхѳст хѳуыдыйѳды ѳмбарынад. Бастдзинады фѳарѳзтѳ. Уѳлѳмхѳст хѳуыдыйѳды бынат.	Афоны уѳлѳмхѳст хѳуыдыйѳды тыххѳй раиртѳст кѳсын ѳмѳ йѳ ѳвзарын. Раиртѳй пайда кѳнгѳйѳ, тексты амынд хуызы хѳуыдыйѳдтѳ агурын. Домгѳвѳзыгджын хѳуыдыйѳдты хѳйтты бастдзинады фѳарѳзтѳ амонын. Домгѳвѳзыгджын хѳуыдыйѳалы афоны уѳлѳмхѳст хѳуыдыйѳды бынат бѳрѳг кѳнын. Хуымѳтѳг хѳуыдыйѳдтѳй вѳзыгджын хѳуыдыйѳдтѳ аразын.
		<i>Фѳлхат кѳнын.</i> Иувѳрсыг ѳмѳ дывѳрсыг хѳуыдыйѳдтѳ. Хѳуыдыйѳды ѳмхуызон уѳнгтѳ. Дывѳргонд ѳмхѳѳлѳссонты растфѳссынад.	Тексты иувѳрсыг хѳуыдыйѳдтѳ агурын. Дывѳрсыг хѳуыдыйѳдты арѳзт ѳвзарын ѳмѳ хатдѳгтѳ кѳнын. Хѳуыдыйѳдты ѳмхуызон уѳнгтимѳ ѳмбарын кѳнын ѳрхѳѳен нысѳнтты ѳвѳрд.
		<i>Ныхасы рѳзт.</i> Адѳймаг ѳмѳ ѳрдз. Текст «Заз» Ёгѳуызарты С. гѳсгѳ. Ирон таурѳгѳѳй скѳуыддзаг. Газет «Рѳстдзинад»-ы уѳцѳй скѳуыддзаг.	Текстты мидис сѳвзаргѳйѳ дзуапп дѳттын фѳрстытѳен. Барын тексты мидис нывимѳ.
19	Архайды хуызы уѳлѳмхѳст хѳуыдыйѳдтѳ	Архайды хуызы уѳлѳмхѳст хѳуыдыйѳдты ѳмбарынад. Вѳзыгджын хѳуыдыйѳды хѳйтты хсѳен бастдзинады фѳарѳзтѳ. Сѳйраг ѳмѳ уѳлѳмхѳст хѳуыдыйѳдты равѳрд (бынат).	Бѳрѳг кѳнын, домгѳвѳзыгджын хѳуыдыйѳдты уѳлѳмхѳст хѳуыдыйѳдтѳ цавѳр фѳрстытѳен дзуапп дѳттынц, уый. Зонын, архайды уѳлѳмхѳст хѳуыдыйѳдтѳ цавѳр фѳарѳзтѳй баст цѳуынц сѳйраг хѳуыдыйѳдимѳ ѳмѳ дзы кѳцы дзырд ѳмбарын кѳнынц. Бѳрѳг кѳнын уѳлѳмхѳст хѳуыдыйѳдты хуыз.
		<i>Фѳлхат кѳнын.</i> Хѳуыдыйѳды сѳйраг ѳмѳ фѳрссѳг уѳнгтѳ. Мивдисѳг.	Хѳуыдыйѳдтѳ сѳвзарын хѳуыдыйѳды уѳнгтѳм гѳсгѳ. Мивдисѳджы растфѳссынад ѳмбарын кѳнын.
		<i>Ныхасы рѳзт.</i> Экологийы уѳвѳр Газет «Рѳстдзинад»-ѳй стѳтьѳйы скѳуыддзаг Цѳгѳсраты Г. ѳмдзѳвгѳ «Хѳѳд мын дзырдтѳ»	Тексты проблемѳтикѳ бѳрѳг кѳнын. Хѳ хѳуыдытѳ дзурын экологийы уѳвѳры тыххѳй, хѳсын ѳмбѳѳлтты хѳуыдытѳм ѳмѳ иумѳйѳг хатдѳгтѳ кѳнын. Тексты сѳйраг хѳуыды рахицѳен кѳнын.
20.	Ёфсоны уѳлѳмхѳст хѳуыдыйѳдтѳ	Ёфсоны уѳлѳмхѳст хѳуыдыйѳдты ѳмбарынад. Ёфсоны уѳлѳмхѳст хѳуыдыйѳдты баст сѳйраг хѳуыдыйѳдимѳ. Бѳттѳгты бынат хѳуыдыйѳды.	Раиртѳст кѳсын ѳмѳ йын йѳ мидис ѳвзарын. Ёфсоны уѳлѳмхѳст хѳйттѳ агуырн, сѳ бастдзинады фѳарѳзтѳ зонын. Хуызѳгмѳ гѳсгѳ ѳфсоны уѳлѳмхѳст хѳйттимѳ домгѳвѳзыгджын хѳуыдыйѳдтѳ аразын.
		<i>Фѳлхат кѳнын.</i> Хѳуыдыйѳды хуызтѳ.	Таурѳгѳон, фарстон ѳмѳ разѳнгардгѳенѳн хѳуыдыйѳдты анализ кѳнын ѳмѳ раст хатдѳгтѳм ѳрцѳуын. Фѳлгѳрѳнтѳ ѳххѳст кѳнын.
		<i>Ныхасы рѳзт.</i> Ирыстоны истори. «Нѳ фыдѳелты фарн» (Джыккайты Ш. гѳсгѳ) «Анахарсис» (таурѳгѳмѳ гѳсгѳ)	Нѳ рагфыдѳелты заманы куырыхон лѳгты тыххѳй цыбыр хѳусынгѳнинагтѳ цѳттѳ кѳнын, спайда кѳнын домгѳвѳзыгджын хѳуыдыйѳдтѳй. Ёмбарын Анахарсисы афоризмтѳ.
21.	Нысаны уѳлѳмхѳст хѳуыдыйѳдтѳ	Нысаны уѳлѳмхѳст хѳуыдыйѳдты тыххѳй ѳмбарынад. Бѳттѳгтѳ нысаны уѳлѳмхѳст хайы. Нысаны уѳлѳмхѳст хайы бынат хѳуыдыйѳды.	Нысаны уѳлѳмхѳст хѳйтты тыххѳй раиртѳст ахуыр кѳнын. Раиртѳсты ѳрмѳгѳй пайда кѳнын, тексты амынд хѳуыдыйѳдтѳ агурын. Нысаны уѳлѳмхѳст хѳйттѳ ѳмѳ сѳйраг хѳйтты бдѳстдзинады

			<p>фæрæзтæ амонин.</p> <p>Хуызæгмæ гæсгæ амынд хуызы домгæвазыгджын хъуыдыйæдтæ аразын æмæ сæ фыссын.</p>
		<p><i>Фæлхат кæнын.</i></p> <p>Дзырдбаст, хъуыдыйад, текст.</p>	<p>Дзырдбаст, дзырд æмæ хъуыдыйады сæйраг минуджытæ бæрæг кæнын.</p> <p>Домгæвазыгджын хъуыдыйæдты арæзт фæлхат кæнын.</p> <p>Уæлæмхæст хъуыдыйæдты хуызтæ бæрæг кæнын.</p>
		<p><i>Ныхасы рæст.</i></p> <p>Ирыстоны истори.</p> <p>Ирон таурæгъæй скъуыддзаг</p>	<p>Тексты сæргонд æмбарын кæнын.</p> <p>Текстты мидис сөвзаргөйсө, фөрстытсөн дзуапп дæттын, хъæутæ хатдзæгтæ кæнын.</p> <p>Бæрæг кæнын таурæгъты ахадындынад истори базонынæн.</p>
22.	Бадзырдон уæлæмхæст хъуыдыйæдтæ	Бадзырдон уæлæмхæст хъуыдыйæдты сөмбарынад. Бастдзинады фæрæзтæ. Уæлæмхæст хъуыдыйады бынат.	<p>Бадзырдон уæлæмхæст хайы раиртæст кæсын æмæ йæ æмбарын.</p> <p>Раиртæстæй пайда кæнгæйæ, бадзырдон уæлæмхæст хъуыдыйæдтæ агурын.</p> <p>Бадзырдон уæлæмхæст хайы бастдзинад сæйраг хаймæ бæрæг кæнын.</p> <p>Хъуыдыйдæн синтаксисон анализ кæнын.</p>
		<p><i>Фæлхат кæнын.</i></p> <p>Домгæвазыгджын хъуыдыйад. Хъуыдыйады сæйраг уæнгтæ, фæрссаг уæнгтæ.</p>	<p>Домгæвазыгджын хъуыдыйады арæзт зонин, йæ хуызтæ йын кæрæдзийæ иртасын.</p> <p>Домгæвазыгджын хъуыдыйады æрхæцæн нысæнттæ æвæрын зонин.</p>
		<p><i>Ныхасы рæст</i></p> <p>Ирыстоны истори.</p> <p>Текст Д.Н. Тарасовмæ гөсгө.</p>	<p>Текст хинымæры кæсын, йæ мидис ын æмбарын.</p> <p>Фөрстытæн дзуапп дæттын.</p> <p>Хи зониндынадтæй пайда кæнгæйæ, текстты мидис фæуæрæхдæр кæнын.</p>
23.	Ныхмæвæрды уæлæмхæст хъуыдыйæдтæ	Ныхмæвæрды уæлæмхæст хъуыдыйæдты сөмбарынад. Бæттæгтæ нихмæвæрды уæлæмхæст хъуыдыйадимæ. Бæттæгты бынат хъуыдыйады.	<p>Ныхмæвæрды уæлæмхæст хъуыдыйæдты раиртæст кæсын æмæ йæ æвæрын.</p> <p>Ныхмæвæрды уæлæмхæст хъуыдыйæдтæ агурын æмæ амонин.</p> <p>Ныхмæвæрды уæлæмхæст хъуыдыйæдтимæ бастдзинады фæрæзтæ æвæрын.</p> <p>Вазыгджын хъуыдыйæдтæ хуызæгмæ гæсгæ æвæрын.</p>
		<p><i>Фæлхат кæнын.</i> Вазыгджын хъуыдыйад. Домгæвазыгджын хъуыдыйæдтæ.</p>	<p>Ныхмæвæрды бæттæгтæ зонин, сæ хуызтæ кæрæдзийæ иртасын.</p> <p>Домгæвазыгджын хъуыдыйæдты хуызтæ зонин, раст фөрстытæ дæттын.</p>
		<p><i>Ныхасы рæст.</i> Ирыстоны истори.</p> <p>Текст «Алайнгтæ» Бзарты Р. гөсгө.</p>	<p>Тексты темæ бæрæг кæнын. Тексты сæргонды тыххæй хи хъуыдытæ дзурын. Тексты мидис сөвзаргөйсө, дзуапп дæттын фөрстытсөн.</p>
24	Контролон куыст		
25.	Домгæвазыгджын хъуыдыйæдты хуызтæ фæлхат кæнын	<p>Уæлæмхæст хъуыдыйæдты хуызтæ.</p> <p>Синтаксисон бастдзинады фæрæзтæ домгæвазыгджын хъуыдыйады.</p> <p>Синтаксисон ахастыгæ домгæвазыгджын хъуыдыйады хæйтты æхсæн.</p> <p>Бæттæгтæ æмæ бæттæг дзырдтæ.</p> <p>Æмбарынгæнинаг дзырдтæ.</p>	<p>Сæйраг хъуыдыйæдтæ æххæст кæнын уæлæмхæст хъуыдыйæдтæй. Бæрæг кæнын уæлæмхæст хъуыдыйæдты хуыз.</p> <p>Дыгай хуымæтæг хъуыдыйæдтæй аразын домгæвазыгджын хъуыдыйæдтæ, бæрæг кæнын сæ хуызтæ. Зонин, цæмæй хицæн кæнынц кæрæдзийæ бæттæгтæ æмæ бæттæг дзырдтæ.</p> <p>Домгæвазыгджын хъуыдыйæдты бæрæг кæнын уæлæмхæст хъуыдыйæдты хуызтæ.</p>

		<i>Фæлхат кæнын.</i> Хуымæтæг хъуыдыйад. Хъуыдыйады хуызтæ загъды нысанмæ гæсгæ: таурæгъон, фарстон, разæнгардгæнæн. Хъæрон æмæ æнæхъæрон хъуыдыйæдтæ. Æрхæцæн нысæнттæ хъуыдыйады кæроны. Хъуыдыйады грамматикон бындур.	Æвзарын хъуыдыйæдтæ хъуыдыйады усæнтгæм гæсгæ. Бæрæг кæнын хуымæтæг даргъ æмæ хуымæтæг цыбыр хъуыдыйæдтæ. Бæрæг кæнын хуымæтæг æмæ вазыгджын хъуыдыйæдты хицæндзинаедтæ; домгæвазыгджын хъуыдыйæдты арæст.
		<i>Ныхасы рæст.</i> Хъобайнаг культурæ. Текст Бзарты Р. гæсгæ.	Текстыл куыст – авторы хъуыдытæ барын хи хъуыдытимæ. Тексты мидис æвзаргæйæ дзуапп дæттын фæрстытæн, хынцын æмбæлтты хъуыдытæ.
26	Домгæвазыгджын хъуыдыйад къорд уæлæмхæст хæйттимæ	Домгæвазыгджын хъуыдыйад къорд уæлæмхæст хæйттимæ сөвзарын. Уæлæмхæст хæйтты бастдинады хуызтæ сæйраг хаймæ.	Бæрæг кæнын, куыд баст цæуынц домгæвазыгджын хъуыдыйады уæлæмхæст хæйттæ сæйраг хæйттимæ. Æрхæцæн нысæнтты æвæрынад æмбарын кæнын. Бæрæг кæнын уæлæмхæст хæйтты хуызтæ. Домгæвазыгджын хъуыдыйæдтæ æвзарын схемæмæ гæсгæ.
		<i>Фæлхат кæнын.</i> Аразгæ сөмæ сөнаразгæ бындуртæ.	Текстæй дзырдтæ фыссын: а) æнæаразгæ бындуртимæ; æ) аразгæ бындуртимæ.
		<i>Ныхасы рæст</i> Ирыстоны истори. Бзарты Р. текст. Цырыхаты М. æмдзæвгæйæ скъуыддзаг. Абайты В. текстæй скъуыддзаг.	Текстæн йæ мидисмæ гæсгæ хъуыды кæнын сөргонд. Æрдзурын Ирыстоны историим æ баст цаутыл, хатдзæгтæ скæнын. Дзырдуатимæ куыст.
Æнæбæттæг вазыгджын хъуыдыйад (6 сах.)			
27.	Æнæбæттæг вазыгджын хъуыдыйæдтæ æмæ сæ хицæндзинæдтæ	Æнæбæттæг вазыгджын хъуыдыйады æмбарынад. Æнæбæттæг вазыгджын хъуыдыйады хæйтты бастдинад. Æнæбæттæг вазыгджын хъуыдыйады хæйтты равæрд.	Æнæбæттæг хъуыдыйæдты хицæндзинæдтæ иртасын. Зонын, цавæр ахастдинаедтæ ис хуымæтæг хъуыдыйæдты æхсæн домгæ, бæбæттæ æмæ æнæбæттæг вазыгджын хъуыдыйæдты æмæ цæй руаджы æвдыст цæуынц. Вазыгджын хъуыдыйæдты хуызтæ бæрæг кæнын. Æнæбæттæг вазыгджын хъуыдыйæдтæн бæрæг кæнын сæ арæст, гом сты æви æхгæд.
		<i>Фæлхат кæнын.</i> Фразеологион дзырdbæстытæ. Синонимтæ.	Вазыгджын хъуыдыйæдтæ бæттæгтимæ æмæ æнæ бæттæгтæй. Баивын фразеологион дзырdbæстытæ синонимтæй, бамбарын кæнын сæ фæлгъуызтæ.
		<i>Ныхасы рæст.</i> Адæмон сфæлдыстад. Айларты И. текстæй скъуыддзаг.	Текстæн йæ мидисмæ гæсгæ хъуыды кæнын сæргонд, бамбарын кæнын йæ равзæрст. Сбæрæг кæнын тексты сæйраг хъуыды.
28.	Æрхæцæн нысæнттæ æнæбæттæг вазыгджын хъуыдыйады	Æнæбæттæг вазыгджын хъуыдыйады хæйтты бастдинады фæрæзтæ. Æнæбæттæг вазыгджын хъуыдыйады хæйтты æхсæн ахастытæ.	Тексты рахицæн кæнын æнæбæттæг вазыгджын хъуыдыйæдтæ. Сбæрæг кæнын сæ бындуртæ. Зонын, хуымæтæг хъуыдыйæдты ’хсæн ахастытæ. Бæрæг кæнын бæбæттæгæвазыгджын æмæ домгæвазыгджын хъуыдыйæдты хицæндзинаедтæ. Æмбарын кæнын æрхæцæн нысæнтты æвæрд. Хуымæтæг даргъ хъуыдыйад æмæ æнæбæттæг вазыгджын хъуыдыйады миниуджытæ барын.
		<i>Фæлхат кæнын.</i>	Дывæрсыг хъуыдыйад æвзарын.

		Хуымæтæг дывæрсыг хъуыдыйæдтæ. Хъуыдыйады сæйраг уæнгтæ	Таурæгъон, фарстон æмæ разæнгардгæнæн хъуыдыйæдты структурæйæн анализ кæнын æмæ раст хатдзæгтæм æрцауын.
		Ныхасы рæст. Адæмон сфæлдыстад. Нарты кадджытæ. Скъуыддзæгтæ Нарты кадджытæй.	Скъуыддзæгтæ гæсгæ уацмыс базонын. Уамысы мидисыл ныхас кæнын. Уацмысы сæйраг хъуыдыйы тыххæй хатдзæгтæ кæнын.
29.	Дыстгæлф æнæбæттæг вазыгджын хъуыдыйады	Æнæбæттæг вазыгджын хъуыдыйады дыстгæлф севæрыны сөгъдæуттæ.	Таблицæ æвзарын, æдæнцæгтæй йæ æххæст кæнын. Æнæбæттæг вазыгджын хъуыдыйады хæйтты æмахастытæ æвзарын. Хъуыдыйадæн пунктуацион анализ кæнын.
		Фæлхат кæнын. Сидæнтæ, бавæргæ дзырдтæ æмæ æвастхæртæ	Хъуыдыйæдты æрхæцæн нысæнттæ æвæрыны æгъдæуттæ фæлхат кæнын. Зонын сидæнтæ, бавæргæ дзырдтæ сæмæ севастхæсрты æмбарынад.
		Ныхасы рæст. Нарты кадджытæ Скъуыддзæгтæ Нарты кадджытæй.	Бæрæг кæнын, скъуыддзæгтæ кæцы таурæгътæй ист сты, уый. Текст хæйттыл дих кæнын, алы хайæн дæр сæргонд дæттын. монологæй диалог аразын.
30.	Æрхæцæн нысæнттæ æнæбæттæг вазыгджын хъуыдыйады	Æрхæцæн нысæнттæ севæрыны сөгъдæуттæ æнæбæттæг вазыгджын хъуыдыйады	Хъуыдыйæдтæ кæсын хъæугæ интонацимæ. Æвæрын æрхæцæн нысæнттæ. æнæбæттæг вазыгджын хъуыдыйадæн анализ кæнын.
		Фæлхат кæнын. Вазыгджын хъуыдыйад. Æрхæцæн нысæнттæ вазыгджын хъуыдыйæдты.	Хъуыдыйæдты пунктуацион схемæтæ аразын. Пунктуацион арæхстдзинадтæ фидар кæнын фæлтæрæнтæ руаджы. Комкоммæ ныхас ивын фæрссаг ныхасæй, æвзарын мидисон æмæ структурон ивддзинадтæ.
		Ныхасы рæст Нарты кадджытæ Скъуыддзæгтæ Нарты кадджытæй.	Бакæсын скъуыддзæгтæ «Нарты кадджыты» тыххæй. фыссын сочинени ахæм темæйыл: «Нарты кадджытæ» – ирон адамы номдзыд эпос. фысгæ ныхасы æнæбæттæг вазыгджын хъуыдыйæдтæй пайда кæнын.
31-32	Тире æнæбæттæг вазыгджын хъуыдыйады	Тире æнæбæттæг вазыгджын хъуыдыйады.	раиртæст кæсын æмæ æвзарын. Дæнцæгтæ хæссын. Хицæн къордтæ аразын: вазыгджын хъуыдыйæдтæ æрмæст къæдзыгтимæ; къæдзыг æмæ стæлфимæ; дыстгæлф æмæ тиреимæ. Бамбарын кæнын тирейы нысаниуæг æнæбæттæг вазыгджын хъуыдыйæдты.
		Фæлхат кæнын Æнæбæттæг вазыгджын хъуыдыйæдтæ	Вазыгджын хъуыдыйæдты арæст фæлхат кæнын Æрхæцæн нысæнтты æвæрын зонын.
		Ныхасы рæст Адæмон бæрæгбæттæ.	Текстæн йæ мидисмæ гæсгæ сæргонддæттын. Тексты сæйраг хъуыды бæрæг кæнын.
Вазыгджын хъуыдыйæдтæ алыхуызон бастдзинадтимæ: бæттæгты руаджы æмæ æнæ бæттæгтæй (4 сах.)			
33.	Вазыгджын хъуыдыйæдтæ бастдзинады алы хуызтимæ	Вазыгджын хъуыдыйæдтæ бастдзинады алы хуызтимæ	Раиртæст æвзарын, дæнцæгтæ хæссын. Вазыгджын хъуыдыйад хæйттыл дих кæнын. Вазыгджын хъуыдыйады хæйтты æхсæн бамстдзинады хуызтæ æмæ фæрæзтæ бæрæг кæнын.
		Фæлхат кæнын Хуымæтæг иувæрсыг хъуыдыйæдтæ	Иувæрсыг хъуыдыйæдты хуызтæ фæлхат кæнын. Иувæрсыг хъуыдыйæдты мидисон æмæ структурон хицæндзинадтæ зонын.

		<i>Ныхасы рæзт</i> Ирон адæмы æгъдæуттæ. Агънаты Г. текстæй скъуыддзаг	Бæрæгбæтты тыххæй дзурын. Тексты мидисмæ гæсгæ хи хъуыдытæ æргом кæнын, кæрæдзимæ хъусын æмæ хатдзæгтæ кæнын. Дзырдуатимæ куыст – бæрæг кæнын дзырдты нысаниуджытæ æмæ сæ растфыссынад.
34-35.	Вазыгджын хъуыдыйад фæлхат кæнын	Вазыгджын хъуыдыйады арæзт, йæ хицæндзинаедтæ.	Бæрæг кæнын, вазыгджын хъуыдыйæдты цалгай хуымæтæг хъуыдыйæдтæ ис æмæ цавæр бастдзинады хуыз ис сæ 'хсæн. Æнæбæттæг вазыгджын хъуыдыйæдтæн скæнын схематæ. Ссарын синонимтæ дзырдтæн.
		<i>Фæлхат кæнын</i> Хуымæтæг дывæрсыг хъуыдыйæдтæ. Хъуыдыйады сæйраг уæнгтæ. Синонимтæ.	Текстæй хицæнтæй хуымæтæг, домгæвазыгджын, бабæттæвазыгджын хъуыдыйæдтæ фыссын. Хъуыдыйæдты мидис æмæ структурæ барын.
		<i>Ныхасы рæзт</i> Ирон адæмы бæрæгбæттæ. Ирон æгъдæуттæ Тексттæ Джыккайты Ш. гæсгæ, Агънаты Г. гæсгæ Мыртазты Б. æмдзæвгæйы скъуыддзаг.	Текстæн йæ мидисмæ гæсгæ сæргонд хъуыды кæнын, æрдзурын ыл, аргъ скæнын кæрæдзийы варианттæн. Тексты сæйраг хъуыды. бæрæг кæнын
Стилистикаæ (10 сах.)			
36.	Стилистика. Практикон стилистикæ. Ныхасы стильтæ	Стилистика. Практикон стилистикæ. Ныхасы стильты æмбарынад.	Теоретикон æрмæг æмбарын æмæ æвзарын. Стильты хицæндзинаедтæ уынын. Таблица дæнцæгтæй æххæст кæнын. Хъуыдыйæдты стилистикон ахуырст иртасын.
		<i>Фæлхат кæнын</i> Ныхасы хæйттæ. Номдар. Миногон. Нымæцон. Номивæг. Хъуыдыйад.	Бæрæг кæнын нихасы хæйттæ, хъуыдыйады уæнгтæ. Дзургæйæ сæ раст пайда кæнын.
		<i>Ныхасы рæзт</i> Ирон æгъдæуттæ «Фынгисæггаг» (Хозиты Ф.0	Æрдзурын тексты мидисыл. Сбæрæг ын кæнын йæ темæ, йæ сæйраг хъуыды. Дзырдуатимæ куыст.
37.	Ныхасы стильтæ. Дзургæ нихасы стиль	Ныхасы стильтæ. Дзургæ нихасы стиль æвзарын.	Схемæмæ гæсгæ ирон æвзаджы стильты тыххæй дзурын. Хъуыдыйæдты бæрæг кæнын, дзургæ нихасы стильмæ цы дзырдтæ æмæ фразеологизмтæ ахæссæн ис, уыдон.
		<i>Фæлхат кæнын.</i> Фразеологизмтæ.	Фразеологион иуæгты нысаниуджытæ бæрæг кæнын. Дзургæ æмæ фысгæ нихасы фразеологизмтæй пайда кæнын.
		<i>Ныхасы рæзт</i> Сылгоймаджы фарн. Хозиты Ф. радзырд «Хæдзары кадхæссæг – æфсин»-æй скъуыддзаг	Текстæн фæрстыты хуызы пылан аразын. дзырдуæтты æххуысæй æнæзонгæ дзырдты нысаниуджытæ бæрæг кæнын.
38.	Официалон-хъуыддагон стиль	Официалон-хъуыддагон стили хицæндзинæдтæ.	Раиртæсты мидис æмбарын кæнын. дæнцæгтæ хæссын. Тексты стиль бæрæг кæнын. Официалон-хъуыддагон тексты лексикон, морфологион.

			синтаксисон æвзарын.. Газеты æрмæгимæ кусын.
		<i>Фæлхат кæнын.</i> <i>Дзырdbаст.</i>	Зонын тексты стилон хуыз аразæг дзырдтæ, дзырdbæстытæ.
		<i>Ныхасы рæст.</i> Æхсæнадон цард.	Текстæн стилистикон анализ кæнын.
39.	Наукон стиль	Стильты хуызты æмбарынад.	Зонын наукон стили хицæндзинадтæ. Бæрæг кæнын тексты стиль, уыцы стильмæ цы дзырдтæ ахæссаен ис, уыдон. Иртасын нейтралон дзырдтæ.
		<i>Фæлхат кæнын.</i> Официалон-хъуыддагон стиль.	Чингуытæ, журналтæ æмæ газеттæй фыссын нихасы, хъуыддаджы æмæ наукон стильты фæйнае дыууæ хъуыдыйады.
		<i>Ныхасы рæст.</i> Æхсæнадон цард. Сиукъаты В., Цопанты Р., Гуыриаты Т. тексттæй скъуыддзæгтæ.	Текст хæйттыл адих кæнын, скæнын ын пылан æмæ йæ конспекты хуызы ныффыссын.
40.	Публицистикон стиль	Публицистикон стили æмбарынад.	Кæсын æмæ æвзарын теоретикон æрмæг. Фыссын дзырдтæ аббревиатурæтæй. Зонын, газетон жанртæ цавæртæ сты, уый. Бæрæг кæнын тексты стиль, йæ миниуджытæ. Зонын, цавæр къордтыл дих кæны публицистон уацты лексикæ.
		<i>Фæлхат кæнын.</i> Æппæтадæмон дзырдтæ. Бындурон ирон дзырдтæ. Æндæр æвзæгтæй æрбайсгæ дзырдтæ. Фразеологизмтæ.	Зонын сеппæтадæмон дзырдтæ, бындурон ирон дзырдтæ, сæндæр æвзæгтæй æрбайсгæ дзырдты æмбарынадтæ. Бамбарын сæ кæнын. Æрхъуыды кæнын семæ хъуыдыйæдтæ æмæ сæ ныффыссын. Загъын, цавæр стильмæ хауынц.
		<i>Ныхасы рæст</i> Æхсæнадон цард. Цопанты Р. тексттæй скъуыддзæгтæ	Тексты стиль бæрæг кæнын. Текст фыссын конспекты хуызы. Публицистикон уацты лексикæйы дих къордтыл, сæ хицæндзинæдтæ.
41.	Аивадон литературæйы стиль	Аивадон литературæйы стиль æмæ йæ хицæндзинад иннæ стильтæй	Зонын, цы у аивадон литературон стиль. Бæрæг кæнын тексты стиль. Бæрæг кæнын тексты стильтæ цы дзырдтæ (дзырdbæстытæ, æндæр конструкцитæ) бæрæг кæнынц, уыдон.
		<i>Фæлхат кæнын</i> Стильты хуызтæ, сæ хицæндзинæдтæ.	Зонын æппæт стильты хуызтæ, кæрæдзийæ сæ хицæн кæнын, дæнцæгтæ хæссын.
		<i>Ныхасы рæст</i> Æхсæнадон цард Айларты И., Цопанты Р. тексттæй скъуыддзæгтæ «Хъæуы хистæр» (Хъесаты В.) «Дон-кæстæрсæй» (Цгъойты Х.) Скъуыддзаг Джыккайты Ш. сæмдзæвгæйæ «Цы уыл сæрцыдис, адæм?»	Конспект фыссын. Тексты мидис æвзарын. Тексты проблематикæ бæрæг кæнын. Тексты стиль ивын æмæ йæ фыссын.
42.	Лексикон, фразеологон æмæ грамматикон синонимтæ	Лексикон, фразеологон æмæ грамматикон синонимтæ	Зонын синонимон рæнхъытæ. Хъуыдыйæдты агурын æмæ фыссын синонимтæ, æмбарын кæнын сæ нысаниуджытæ.

		<i>Фæлхат кæнын</i> Дзырдты бирæнысаниуæгад. Дзырды комкоммæ æмæ ахæсгæ нысаниуæг. Синонимтæ. Антонимтæ. Омонимтæ. Фразеологизмтæ. Антонимтæ.	Дзырдтæн агурын синонимтæ æмæ аразын синонимон рæнхъытæ. Таблицæ дæнцæгтæй æххæст кæнын. Фразеологизмтæн антонимтæ агурын.
		<i>Ныхасы рæст</i> Æхсæнадон цард Æхсæнадон царды тыххæй цыбыр текст.*	Дзырдуатон сконд синонимтæй хъæздыг кæнын. Синонимон рæнхъæй бæлвырд хъуыды зæгъынаен хъæугæ дзырд æвзарын. Æрдзурын æхсæнадон царды фæзындтыл, кæрæдзийы хъуыдытæм байхъусын, хатдзæгтæ скæнын.
43.	Контролон куыст		
44.	Ныхасы культурæ	Ныхасы культурæ. Аив литературон æвзаг.	Ныхасы культурæйы æмбарынадимæ зонгæ кæнын. Литературон æвзаг аив литературæйы æвзагæй иртасын. тексты стиль бæрæг кæнын. Æвзаджы нормæтæ æххæст кæнын.
		<i>Фæлхат кæнын</i> Синонимтæ. Фразеологизмтæ.	Растдзурынады æгъдауттæ æххæст кæнын. Хъуыды зæгъынаен пайда кæнын бæлвырд дзырдтæй.
		<i>Ныхасы рæст</i> Ирон театр. «Артисты нихасы уаг» (Тлаттаты Б.) «Цæмæй райдайы Райгуырæн бæстæ» (Айларты И.) Тахъазты Х., Цгъойты Х. текстты скъуыддзæгтæ.	Тексты темæ, йæ стиль бæрæг кæнын. Тексты мидисмæ фæлрстытæ дæттын. Тексты мидисмæ хи ахаст æвдисын.
45.	Стилистика фæлхат кæнын	Стилистика фæлхат кæнын	Бæрæг кæнын нихасы стиль, йæ минутжытæ æвдисæг дзырдтæ. Зонын иумæйаглитературон дзырдтæ, стилистикон æгъдауæй ахуырст дзырдтæ. Текстæй фыссын стиль æвдисæг дзырдтæ цы хъуыдыйæдты ис, уыдон.
		<i>Фæлхат кæнын</i> Хъуыдыйæдтæ æмхуызон уæнгтимæ (æнæ бæттагтæй æмæ бæттагтæ стæй, æви, науæд-имæ). Къæдзыг хъуыдыйады æмхуызон уæнгты 'хсæн.	Сбæрæг кæнын, хъуыдыйæдтæ цæмæй вазыгджынгонд сты, уый. Хъуыдыйæдтæ æвзарын сæ арæзмæ гæсгæ. Хъуыдыйæдты бæрæг кæнын бастдинады фæрæзтæ.
		<i>Ныхасы рæст</i> Ирон культурæ. Театр.	Текстты æвза абарын æмæ хицæндзинадтæ бæрæг кæнын. Наукон стили тыххæй равст хатдзæгтæ кæнын.. Къæйттæй куыст: диалоджы архайын.
Æвзаджы тыххæй нумæйаг зонындзинæдтæ (4 сах.)			
46.	Æвзаг – æхсæнадон фæзынд	Æвзаг – æхсæнадон фæзынд	Тексты стиль бæрæг кæнын. Лæвæрд пыланмæ гæсгæ тексты конспект фыссын.
		<i>Фæлхат кæнын</i> Дзырдты лексикон нысаниуæг. Конспект.	Дзырдты лексикон нысаниуджытæ бæрæг кæнын. Лексикон æмæ грамматикон нысаниуджытæ иртасын.
		<i>Ныхасы рæст</i> Æвзаг – æхсæнадон фæзынд.	Текстæн сæргонд хъуыды кæнын. Тексты пылан фыссын.

		Тахъазты Х., Хуыгаты С. текстты скъуыддзæгтæ.	Тексты мидис тезисты хуызы фыссын.
47.	Æвзæгты хæстæгдзинад. Ирон æвзаджы бынат дунейы æвзæгты 'хсæн æмбарын кæнын.	Æвзæгты хæстæгдзинад. Ирон æвзаджы бынат дунейы æвзæгты 'хсæн æмбарын кæнын.	Иунысаниуæгон æмæ бирæнысаниуæгон дзырдты хицæндзинадтæ фæлхат кæнын. Терминты сæйраг миниуджытæ зонын. Тексты терминтæ агурын, сæ функцитæ сын бæрæг кæнын.
		Фæлхат кæнын. Текстты стильтæ.	Функционалон стильты æвзагон миниуджыты тыххæй дзурын. Тексты стиль бæрæг кæнын, хи хъуыдытæ дæнцæгтæй фидар кæнын.
		Ныхасы рæст Ирон æвзаджы бынат дунейы æвзæгты 'хсæн. Тахъазты Х. текстты скъуыддзæг.	Тексты планмæ гæсгæ конспект фыссын. Æвзаджы темæмæ гæсгæ цыбыр хъусынгæнинаг фыссынмæ цæттæ кæнын.
48-49.	Ирон æвзаджы диалекттæ æмæ нихасыздæхтытæ.	Ирон æвзаджы диалекттæ æмæ нихасыздæхтытæ. Литературон æвзаджы равзæрд ирон диалекты бындурыл.	Таблицæмæ гæсгæ бæрæг кæнын диалектты фонетикон, лексикон æмæ грамматикон хицæндзинадтæ бæрæг кæнын. Диалектон хицæндзинадтæ æвдисæг дæнцæгтæ хæссын.
		Фæлхат кæнын. Дзырдты лексикон нысаниуæг. Иунысаниуæгон æмæ бирæнысаниуæгон дзырдтæ. Синонимтæ. Антонимтæ. Омонимтæ.	Дзырдæн лексикон анализ кæнын. Синонимты къордтæ фыссын. Полисеми æмæ омоними кæрæдзийæ хицæн кæнын.
		Ныхасы рæст Æвзаг – æхсæнадон фæзынд. Тахъазты Х., Цопанты Р., Джусойты К. текстты скъуыддзæгтæ.	Текст тезисты хуызы фыссын. Лæвард тексттæн анализ кæнын. Сæ стиль бæрæг кæнын.
50.	Рацыд æрмæг фæлхат кæнын		
51.	Контролон куыст		

Сæйраг домæнтæ 9-æм къласы скъоладзауты зонындзинадтæ æмæ арæхстдзинадтæм

Скъоладзаутæ хъуамæ зоной:

- 9-æм къласы æвзагæй цы темæтæ сахуыр кодтой, уыдонæн сæ сæйрагдæрты раиртæстытæ;
- орфограммæты хуызтæ;
- бабæттæ æмæ домгæ бастдзинады хуызтæ;
 - вазыгджын хъуыдыйæдты хуызтæ æмæ арæзт;
 - стилистикæйы æмбарынадтæ;
 - текстты хуызтæ æмæ нихасы стильтæ;
- дзургæ æмæ фысгæ нихасы хицæндзинадтæ;
- текстты арæзт; стильтæ, се 'взагон миниуджытæ;
- æвзаджы тыххæй иумайаг зонинадтæ;
- æрхæцæн нысæнтты хуызтæ æмæ се 'варыны æгъдæуттæ;
- ирон æмæ дыгурон диалектты иуæй-иу грамматикон хицæндзинадтæ.

Скъоладзаутæ хъуамæ арæхсой:

- вазыгджын хъуыдыйæдтæ аразынмæ;
- вазыгджынгонд хуымæтæг хъуыдыйæдтæ аразынмæ;
- синтаксисон синонимтæй пайда кæнынмæ нихасы стиль æмæ мидисмæ гæсгæ;
- текстты хуыз, йæ хайттæ æмæ стиль иртасынмæ;

- литературон æвзаджы нормæтæ бæрæг кæнынмæ;
- вазыгджын хъуыдыйады æрхæцæн нысæнттæ æмбарын кæнынмæ;
- вазыгджын хъуыдыйад раст хъæлæсы уагæй кæсынмæ;
 - домгæвазыгджын хъуыдыйад, иртæстгонд уæнгтæ кæм уа, ахæм синонимон хуымæтæг хъуыдыйадæй ивынмæ;
- пунктуацион рæдыдтытыл кусынмæ;
 - цы орфограммæтæ ахуыр кодтой, уыдон амонынмæ æмæ орфографион рæдыдтытæ раст кæнынмæ;
- ныхасы алыхуызон стильтæ æмæ хуызтæм гæстæ тексттæ аразынмæ;
- текст кæронмæ фыссынмæ;
- дыгурон диалектыл фыст текстты мидис æмбарын кæнынмæ;
- тексты стиль бæрæг кæнынмæ;
- текстæн конспект, тезистæ, рецензи фыссынмæ;
 - литературон-критикон уацхъуыдай (кæнæ стыр уацхъуыды хайæ) конспект æмæ тезистæ аразынмæ;
- сочиненитæ фыссынмæ публицистикон темæйыл;
- хъуыддаджы гæххæттытæ (курдиат, автобиографи, суагъæ) фыссынмæ;
- сочиненийы мидис æмæ æвзаг хуыздæр кæнынмæ;
- диалогтæ аразынмæ;
- тексты алыхуызон рæдыдтытæ агурынмæ æмæ сæ раст кæнынмæ.– фонетикон, дзырдарæзтон, лексикон, морфологион, синтаксисон æвзæрст кæнынмæ.